T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

EL SANATLARI ALANI

NEVRESİM TAKIMLARI
542TGD792

Ankara, 2011

- Bu modül, mesleki ve teknik eğitim okul/kurumlarında uygulanan Çerçeve Öğretim Programlarında yer alan yeterlikleri kazandırmaya yönelik olarak öğrencilere rehberlik etmek amacıyla hazırlanmış bireysel öğrenme materyalidir.
- Millî Eğitim Bakanlığınca ücretsiz olarak verilmiştir.
- PARA İLE SATILMAZ.

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ 1
ÖĞRENME FAALİYETİ–1 2
1. NEVRESİM TAKIMI İÇİN MODEL VE KUMAŞ SEÇME 2
1.1. Nevresim Takımı Modelleri 2
1.1.1. Nevresim 2
1.1.2. Yatak çarşafı 2
1.1.3. Yastık kılıfı 3
1.2. Nevresim Takımı Standart Ölçüleri 4
1.3. Nevresim Takımı Model Seçimi 6
1.4. Nevresim Takımı Kumaş Çeşitleri 6
1.5. Nevresim Takımı Kumaş Seçimi 7
UYGULAMA FAALİYETİ 7
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME 9
ÖĞRENME FAALİYETİ–2 10
2. NEVRESİM TAKIMI SÜSLEME 10
2.1. NevresimTakımı Süsleme Özellikleri 10
2.2. Nevresim Takımı Süslenmelerinde Kullanılan Teknikler 10
2.2.1. Hazır Gereçlerle Süsleme 11
2.2.2. İşleme Tekniğiyle Süsleme 11
2.2.3. Dikiş Tekniği İle Süsleme 13
2.2.4. Kumaş Kombinasyonu ile Yapılan Süsleme 14
UYGULAMA FAALİYETİ 15
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME 19
ÖĞRENME FAALİYETİ–3 20
3. NEVRESİM TAKIMI KESİMİ VE DİKİMİ 20
3.1. Kumaş Hesabı yapma 20
3.2. Nevresim Takımı Kesimi 21
3.3. Nevresim Takımı Dikimi 21
3.3.1. Nevresim Takımı Kapama Payı Dikimi 21
UYGULAMA FAALİYETİ-1 23
ÖLÇME DEĞERLENDİRME 32
ÖĞRENME FAALİYETİ–4 33
4. NEVRESİM TAKIMI ÜTÜLEME VE KATLAMA 33
4.1. Nevresim Takımı Ütüleme 33
4.2. Nevresim Takımı Katlama 34
UYGULAMA FAALİYETİ 35
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME 37
MODÜL DEĞERLENDİRME 38
CEVAP ANAHTARLARI 40
KAYNAKÇA 42

AÇIKLAMALAR

KOD	542TGD792
ALAN	**EL SANATLARI TEKNOLOJİSİ**
DAL/MESLEK	**DEKORATİF EV TEKSTİLİ**
MODÜLÜN ADI	**NEVRESİM TAKIMLARI**
MODÜLÜN TANIMI	**Öğrencilere,** nevresim takımı için, model ve kumaş seçerek, süsleme kumaşı kesme ve dikme, ütüleme ve katlama ile ilgili bilgi ve becerilerin verildiği öğrenme materyalidir.
SÜRE	**40/32**
ÖN KOŞUL	Ev tekstili ve ev dekorasyon ürünleri, ev tekstili kumaşları modüllerini almış olmak
YETERLİK	Nevresim takımı üretmek
MODÜLÜN AMACI	**Genel Amaç** Gerekli ortam sağlandığında, nevresim takımı için, model ve kumaş seçerek nevresim takımı dikebileceksiniz. **Amaçlar:** 1. Nevresim takımı için model ve kumaş seçimi yapabileceksiniz. 2. Nevresim takımı süslemesi yapabileceksiniz. 3. Nevresim takımı parçalarının kesimini ve dikimini yapabileceksiniz. 4. Nevresim takımını ütüleme ve katlaması yapabileceksiniz.
EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLARI	**Ortam:** Ev tekstili ürünleri dikimi için uygun aydınlık ve geniş bir atölye ortamı. **Donanım:** Düz dikiş makinesi, overlok, çalışma masası, sandalye, ütü, ütü masası ve yardımcı araç- gereçler, kaynak kitaplar, elektronik bilgi kaynakları, kumaş örnekleri, süsleme örnekleri ve gereçleri, çeşitli ürün katalogları, desen çizim araç -gereçleri, vb.
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	Modülün içinde yer alan her bir öğrenme faaliyetinden sonra verilen boşluk doldurma, çoktan seçmeli, soru-cevap gibi ölçme araçları ile kendinizi değerlendireceksiniz. Modül sonunda ise kazandığınız bilgi, beceri, tavırları ölçmek amacıyla öğretmen tarafından hazırlanacak ölçme araçları ile değerlendirileceksiniz.

GİRİŞ

Sevgili Öğrenci;

Çarşaf, nevresim ve yastıktan oluşan nevresim takımlarının yaşamımızdaki işlevi çok önemlidir. Zengin-fakir herkesin vazgeçilmez gereksinimi olan bu ürün, son yıllarda kullanılan hammadde ve uygulanan ilginç tasarımlarla yaşam kalitesini yükselten bir faktör olmuştur.

Çok uzak olmadığını düşündüğümüz, orta yaş üzerindeki kişilerin halen hatırlayabileceği, evlerde el tipi dokuma tezgâhlarında yaygın olarak çarşaf üretilmekteydi. Bugün Anadolu'nun değişik bölgelerinde halen bu tip üretim biçimine rastlamak mümkündür. Tekstilin alt dallarından olan nevresim ve çarşaf ürünlerinin üretimi ve tüketimi dünyada ve ülkemizde önemli bir yer tutmaktadır. Ev tekstilleri olarak bilinen bu üretim mamulleri ihracat ve ithalat rakamlarında önemli bir paya sahiptir. Ülkemiz, son yıllarda ev tekstilleri kategorisinde ciddi atılımlar yaparak üretim potansiyelini artırmış ve kalite konusunda uzmanlaşmıştır. Yoğun olarak İstanbul, Bursa ve Denizli illerinde çarşaf ve nevresim üretimleri yapılmaktadır.

Kişilerin, kendi bilgi, beceri ve zevkleriyle evlerini düzenleyebilmeleri ve yerine göre değişiklik yapabilmeleri duygusal açıdan büyük haz vereceği gibi aile ekonomisine de önemli bir yarar sağlayacaktır.

Nevresim dikimi yapan işletmeler, konfeksiyon alanında çalışmak isteyenler için iş olanağı sağlamaktadır. Bu alan emek-yoğun yapısı nedeniyle geniş bir istihdam yapısına sahiptir. Çalışmalar daha çok özel sektör tarafından yapılmaktadır. Kişiler kendi işletmelerini de açabilmektedirler.

Modüldeki faaliyetleri başarı ile tamamladığınızda kaliteli ve ihtiyaçlara uygun takımlar dikerek aynı zamanda ekonomik gelir de sağlayabilirsiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ–1

AMAÇ

- Bu faaliyette verilecek bilgiler doğrultusunda, uygun çalışma ortamı sağlandığında nevresim takımı modeli belirleyebilecek ve uygun kumaş seçebileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Çevrenizdeki nevresim takımı modellerini araştırınız. Sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız. Kullanılan malzemeleri inceleyiniz.
- Evinizdeki nevresim takımlarını ölçünüz. Sınıfta arkadaşlarınızla ölçüleri karşılaştırınız.

1. NEVRESİM TAKIMI İÇİN MODEL VE KUMAŞ SEÇME

1.1. Nevresim Takımı Modelleri

Nevresim takımları yerine daha önce kaplama (yüzleme) tekniği denilen yorgan çarşafları kullanılmakta iken, günümüzde pratik kullanımından dolayı tercih edilmektedir. Nevresim takımı; bir adet yorgan koruma kılıfı, bir adet yatak çarşafı, bir adet yastık kılıfından oluşmaktadır.

1.1.1. Nevresim

Nevresimler yorgan ve battaniyeleri korumak, kullanımda kolaylık sağlamak üzere torba biçiminde dikilerek geçirilmiş kılıflardır.Nevresimin kullanımı son derece pratiktir.Nevresim dikimi değişik şekillerde uygulanabilir.Bunlar bir kısa kenarı düğmeli, her tarafı kapalı ortası açık ve arkadan öne dönen kapaklı ve model uygulamalı olarak yapılabilir.

1.1.2. Yatak çarşafı

Belirli boyutlarda dikilerek hazırlanan ve yatakların örtülmesinde kullanılan yatak çarşafları, ev tekstili ürünlerindendir. Günümüzde fazla yüksek olmayan karyolalar tercih edilmektedir. Çarşaf enine her iki taraftan 25-30 ar cm. ilave ederek karyoladan aşağı sarkıtılılabilir. Son yıllarda karyola eteği kullanılmamaktadır. Çarşafın boyuna iki taraftan

25cm. ilave edilir. Çarşafın kaymaması için baş ve ayakucundaki fazlalıklar yatağın altına döndürülür.

1.1.3. Yastık kılıfı

Belirli boyutlarda dikilerek hazırlanmış ve yastık üzerine geçirilen tekstil mamulüdür. Farklı modellerde yastık kılıfı dikilebilir. Ancak klasik nevresim takımında bir ucu açık zarf şeklindeki yastıklar kullanılmaktadır.

Günlük yaşantımızda vazgeçemediğimiz ürünlerin arasında sayılabilecek çarşaf ve nevresim, yaşam biçimimizin ve satın alma gücümüzün etkisiyle, temeldeki işlevi aynı kalmasına rağmen, değişimler gösterrmektedir. Bu değişimleri kullanılan hammaddedeki bilinçlenme, üretilen mamullerdeki kalite, renk, desen ve model olarak kendini göstermektedir. Nevresim takımlarında model çeşitliliğinden daha çok renk ve desen çeşitliliği ön plandadır.

Kullanım amacına uygun olarak nevresim dikim özelliği modeli belirler. Buna göre ;

- Her tarafı kapalı, bir kısa kenarı düğmeli, **(Resim1.1)**
- Yorganın üstüne ve ortasına gelen elips, eşkenar dörtgen, kare şeklinde yapılan açıklık, **(Resim 1.2) Bu** model daha çok yatak takımlarında kullanılır.
- Torba şeklinde dikilen, arkadan üst yüzeye dönen kapak. (**Resim1.3)**
- Ayrıca çeşitli kumaşların bir arada kulanılması ile modellere estetik görünüm kazandırmak mümkündür. Desenli ve desensiz kumaşları bir arada kullanarak modele zenginlik katılabilir.(**Resim 1.4)**

Resim 1.1 - Kısa Kenarından Düğme Kapamalı

Resim 1.2 Ortadan Açık

Resim 1.3 - Kapaklı Model

Resim 1.4 - Farklı Desenli Kumaşlar

Resim 1.5. Bebe Nevresim Takımı

1.2. Nevresim Takımı Standart Ölçüleri

Nevresim takımı, tek kişilik tiplerde birbirine uyumlu ebatta bir adet yatak çarşafı, nevresim ve yastık kılıfından, çift kişilik tiplerde birbirine uyumlu ebatta bir adet yatak çarşafı, nevresim ve iki adet yastık kılıfından meydana gelen üründür.

Çarşaf, nevresim, kılıf ve takımlar kullanıldıkları yerlere göre ise, küçük, orta, büyük, battal olmak üzere dört tipe ayrılırlar. Kullanılan yatağın ölçüleri esas alınarak nevresim takım tipi belirlenir.

Aşağıdaki tabloda nevresim tipleri ve ölçüleri verilmiştir.

NEVRESİMLER	Nevresim	Çarşaf	Yastık kılıfı
Tek Kişilik	**160 x 220 Nevresim**	**160 x 240 Çarsaf**	**50 x 70 (1 Adet)**
Çift Kişilik	**180 x 220 Nevresim**	**180 x 240 Çarsaf**	**50 x 70 (2 Adet)**
Battal Boy	**200 x 220 Nevresim**	**200 x 240 Çarsaf**	**50 x 70 (2 Adet)**
Bebek Nevresim Takımı	**100 x 150 Nevresim**	**120 x 180 Çarsaf**	**35 x 45 (2 Adet)**

Resim 1.6. Çift Kişilik Nevresim Takımı

Ayrıca seri üretim yapılırken ülkelerin stadart ölçüleri değişkenlik gösterebilir,

Resim 1.7. Tek Kişilik Nevresim Takımı

Resim 1.8. Bebek Nevresim Takımı

1.3. Nevresim Takımı Model Seçimi

Kullanılan kumaşın türü, desen ve renk özelliği kullanan kişi açısından önemlidir. Model belirlerken; tüketicinin memnuniyetine önem verilmelidir. Yaş, cinsiyet, kullanım zamanı ve kullanım amacına uygun çeşitlilikte modeller tasarlanmaktadır. Özel sektör nevresim takım imalatında kumaş niteliklerini ve model çeşitliliğini artırmak için Ar-Ge çalışmalarını titizlikle yaptadır. Sektörde lider üretim tesisleri ülkemizi gururla dünya pazarında temsil etmektedirler.

1.4. Nevresim Takımı Kumaş Çeşitleri

Nevresim takımları kumaşlarının üretim şekline bakılacak olursa, hammadde seçiminden başlamak gerekir. Kullanımda insan sağlığının, konforun ön planda olduğu çarşaf ve nevresim ürünlerinde genellikle doğal lifler, özellikle pamuk ve karışımları kullanılmaktadır. İplik haline getirilen pamuk veya pamuklu karışımlar, ardından dokuma makinelerinde kumaş olarak üretilmektedir. Son yıllarda dokuma kumaşların üretimi yanında örme kumaş olarak da çarşaflık kumaşlar üretilmektedir. Genelde bezayağı örgü yapısının kullanıldığı bu tür dokuma kumaşlarda saten örgü yapısı da kullanılmaktadır.

Nevresim takımı için sağlık açısından özellikle pamuklu kumaşlar tercih edilmelidir. Çarşaf, nevresim, kılıf ve takımlar hammaddelerine göre, pamuk ve pamuk/PES olmak üzere iki sınıfa ayrılırlar. Kullanılan kumaşlar % 100 pamuk veya pamuk poliester ipliklerden yapılmış olmalıdır.

Pamuklu dokumaların yanısıra, saten, penye, pazen gibi kumaş türleri de nevresim takımları için özel üretilmektedir. Üretim sırasındaki dokuma, boya, apre işlemlerinin niteliği kumaş kalitesini etkilemektedir. Nevresim takımı üreten entegre tesislerde kumaşların nem çekme oranları, anti alerjik özellikleri gibi konularda çalışmalar yapılmaktadır.

Her yaştaki insanların zevk ve ihtiyaçlarına uygun kumaş, renk ve desen özelliklerinde nevresim takım kumaşları mağazalarda satılmaktadır.

Genellikle kumaş eni 175 cm, 220 cm ve 240 cm olarak üretilirken, farklı atkı ve çözgü kumaş sıklıkları kullanılmaktadır. Sıklık olarak nitelendirilen atkı veya çözgü ipliklerinin 1 cm'deki sayısıdır. Çözgü ipliklerinin cm deki sayısı 24 ve atkı ipliklerinin cm deki sayısı 22 olan dokumada kullanılan ipliğin kalınlığı da önemlidir.

Resim 1.9 Saten Kumaş

1.5. Nevresim Takımı Kumaş Seçimi

Kullanım amacına uygun kumaş seçimi yapılmalıdır. Kumaş cinsi, renk ve desen özelliği ihtiyaçlar doğrultusunda belirlenerek uygun ölçülerde kumaş seçimi yapılır. Belirlenen modele uygun düz veya desenli ya da düz ve desenli konbinasyonla kumaş seçimi yapılır.

Nevresim, çarşaf ve yastık kumaşlarında istenen özellikler.

- Mevsime gore serin veya sıcak tutmalı
- Nem alıcı olmalı
- Kir tutmamalı, kolay temizlenebilmeli
- Buruşmamalı
- Yumuşak tutuma sahip olmalı
- Kimyevi ve dezenfekte maddelere dayanıklı olmalı
- Yaş haslıkları ve ter haslığı yüksek olmalı
- Çok iyi nem iletkenliği olmalı
- Şekil vermeye dayanıklı olmalı
- Boyut stabiliteleri yüksek olmalı
- Hijyenik olmalı
- Bakteri ve mikrop üremesine uygun olmamalı
- Vücutla devamlı temas halinde olacağından statik elektriklenme olmamalı

UYGULAMA FAALİYETİ

Nevresim takımı model ve kumaş araştırmalarınızı dosya olarak hazırlayınız.

➢ İşlem Basamakları	➢ Öneriler
➢ Araştırma için planlama yapınız.	➢ Ne zaman ve nerelerde araştırma yapacağınızı belirleyiniz.
➢ Araştırma öncesi araç - gerecinizi hazırlayınız. ➢ Konuyla ilgili çevrenizde inceleme yapınız.	➢ Araştırmanızı not edebileceğiniz dosya kağıtları ve kalem bulundurunuz. ➢ Araştırmalarınızı görüntülemek için fotoğraf makinesi bulundurunuz.
➢ Nevresim takımı modeli araştırınız. ➢ Tek ve çift kişilik nevresim takımlarına uygulanan modelleri araştırınız. ➢ Bebek nevresim takımlarının modellerini araştırınız.	➢ Ev tekstili ürünleri broşür ve kataloglarından yararlanınız. ➢ Satış ve üretim noktalarına gidiniz.
➢ Nevresim modeli tespit ediniz.	➢ Kullanılacak yerin özelliklerine dikkat ediniz.
➢ Nevresim takımlarında kullanılan kumaşları (kumaş türlerini, genişliğini, renk, desen, özellikleri gibi) araştırınız. ➢	➢ Dosya hazırlarken kullanabilmeniz için kumaş örnekleri alınız.
➢ Modele uygun kumaş belirleyiniz.	➢ Üretimini yapacağınız nevresim takımı için kumaş türüne, desen ve renk özelliğine dikkat ederek seçiniz.
➢ Kartela hazırlayınız. ➢ Araştırmalarınızı düzenleyerek dosyalayınız.	➢ İmkânlarınız doğrultusunda araştımalarınızı görüntüleyerek sınıfta sunum yapınız. ➢ Temiz, düzenli çalışınız.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki cümlelerin başında boş bırakılan parantezlere, cümlelerde verilen bilgiler doğru ise D, yanlış ise Y yazınız.

1. (…..) Klasik nevresim takımı her tarafı kapalı, bir kısa kenarı düğmeli torba şeklindedir.

2. (…..) Nevresim takımı için seçilen kumaş serin veya sıcak tutma ve nem alıcı olma özelliklerine sahip olmalıdır.

3. (…..) Nevresim takım kumaşları antibakteriyel (hijyenik) olmalı, bakteri ve mikrop üremesine uygun olmamalıdır.

4. (…..) Genelde kumaş eni 175 cm, 220 cm ve 240 cm olarak üretilir.

5. (…..) Nevresim takımı için sağlık açısından özellikle pamuklu kumaşlar kullanılmaz.

6. (…..) Tek kişilik nevresim takımı; 160 x 220 Nevresim, 160 x 240 Çarsaf, 50 x 70 Yastık Kılıfı ölçülerindedir.

7. (…..) Nevresim takımları, kullanıldıkları yerlere göre küçük, orta, büyük, battal olmak üzere dört tipe ayrılırlar.

8. (…..) Bebek nevresim takımı; 200 x 220 Nevresim, 200 x 240 Çarsaf, 50 x 70 Yastık Kılıfı ölçülerindedir.

9. (…..) Yapımda kullanılan dokumaya çekmezlik işlemi uygulanıp uygulanmadığına göre dokuma normal ve çekmez olmak üzere iki türe ayrılır.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ–2

AMAÇ

- Bu faaliyette verilecek bilgiler doğrultusunda, uygun çalışma ortamı sağlandığında nevresim takımlarının süslemelerini yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Çevrenizdeki nevresim takımı süslemelerini inceleyiniz. Sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız. Kullanılan malzemeleri inceleyiniz.

2. NEVRESİM TAKIMI SÜSLEME

2.1. NevresimTakımı Süsleme Özellikleri

Süsleme, bazı ilavelerle birşeyi daha güzel ve çarpıcı bir hale getirmek sanatıdır.

Nevresim takımı süslemelerinin dikiş işlemlerinden önce tasarlanmış ve uygulanmış olması gerekir. Kullanılan kumaş özelliğine göre süsleme tekniği ve malzemesi seçilir. Biye, fırfır, kullanıldığı gibi ince dokulu kumaşlarda; danteller, hazır gereçler, kullanılabilir. Aplike, çin iğnesi, sarma, dekoratif dikişler vb. çeşitli işlemeler ile süslemeler yapılır. Ancak klasik nevresim takımlarında süsleme yapılmaz.

Mefruşat kapsamına giren bütün eşyalar;

- Birlikte kullanılacağı eşyalara uyum sağlamak,
- Ortamı süslemek,
- Dikiş yerlerini ve ekleri kapatmak,
- Varsa kumaş kusurlarını ve lekelerini gizlemek,
- Daha güzel ve şık bir hava yaratmak amacıyla süslenir.

Yapılan süslemeler kişilerin zevkini yansıtır. Seçilen süsleme tekniği kullanılan kumaş ile bütünlük sağlamalıdır.

2.2. Nevresim Takımı Süslenmelerinde Kullanılan Teknikler

Nevresim takımlarının süslenmesinde ençok aşağıda belirtilen teknikler uygulanır.

- Hazır Gereçler İle Süsleme
- İşleme Tekniği İle Süsleme
- Dikiş Tekniği İle Süsleme
- Kumaş kombinasyonu sağlanarak yapılan süsleme

2.2.1. Hazır Gereçlerle Süsleme

Bu yöntemle yapılan süsleme, diğer süsleme tekniklerine göre daha kolaydır. Gereçlerin seçiminde, kullanılacağı yere ve amaca uygun olmasına özen gösterilmelidir. Nevresim takımlarında çeşitli dantel, fisto, Güpür, dantel, sutaşı, harç, kordela, kordon, düğme ve benzeri malzemedir. (Resim 3.1, 3.2 ve 3.3)

Resim 2.1 - Kurdele ile Süslenmiş Nevresim Takımı

Resim 2.2 - Fisto ile Süsleme

2.2.2. İşleme Tekniğiyle Süsleme

- El nakışı ve makina nakışı, birçok mefruşatın süslenmesinde kullanılır. El nakışlarından sarma, basit nakış iğneleri, gibi teknikler uygulanabilir.(Resim - 3.3)
- El nakışları, teknik gelişmeler doğrultusunda yerini makina işlemeciliğine bırakmıştır. Fakat, el nakısının önemi gün geçtikçe artmaktadır. Makinanın nakış imkanlarından yararlanılarak, çeşitli süslemeleri kısa zamanda yapmak mümkündür. Mefruşat hazırlamada, daha kolay ve kısa zamanda yapma imkânı olduğu için, makina nakışları daha çok kullanılmaktadır. Makina ile yapılan çeşitli işlemeler şunlardır :
- Nakışlar :Çin iğnesi, sarma, aplike, kanaviçe gibi teknikler uygulanabilir.(Resim-3.4)
- Dantelleri, harçları veya kurdeleleri tutturmakta ve bunların çevresini süslemekte de zikzak makine dikişleri kullanılır.

Resim 2.3 işleme tekniği ile süsleme

Resim 2.4 İşleme tekniği ile süsleme

2.2.3. Dikiş Tekniği İle Süsleme

Dekoratif eşyalar fitilli, biyeli ve çizgili dikişler, büzgüler, pililer, nervür ve bunun gibi dikiş teknikleri uygulanarak süslenir.

- Biyeli Dikiş

Nevresim takımlarında kenar temizleme ve süsleme amacıyla biyeli dikiş kullanılır. Üstten kapaklı nevresimlerde, yastık ve nevresimlerin kenar süslemelerinde biye ile süsleme yapılmaktadır. Biye çalışması, zevkli ve güzel ev tekstili ürünler hazırlayabilmek bakımından önemli bir uygulamadır.

- **Biye Parçasını Seçmek**:

  - Mefruşatın kendi kumaşından,
  - Kullanılan kumaşın tersinden,
  - Mefruşat renginin açık veya koyu tonundan,
  - Mefruşat renginin zıt renginden,
  - Mefruşata uyacak desenli kumaşlardan,
  - Desenli kumaşlarda, deseni oluşturan renklerin birinden seçilebilir.

Resim 2.5. dikiş tekniği ile süslenmiş nevresim takımı

- **Fırfır**

Ev tekstili ürünler hazırlamada, fırfır çok kullanılmaktadır, çeşitli genişlikte, tek kat, çift kat, ortadan ya da kenardan büzgülü olarak, değişik görüntüler yaratacak şekilde

uygulanır. Fırfırların şeklinin düzgün olmasına dikkat edilmelidir. Bebe nevresimlerinde kullanılabilir.

Fırfırlar pilili veya büzgülü hazırlanır. Büzgü, dikişte kumaşın bir ucundan istenilen yere kadar geçirilen bir ipliğin çekilmesiyle oluşan, kumaşın bolluğunu azaltan sık küçük kıvrım.

Fırfır genişliği;

- Fırfırlık kumaşın cinsine,
- Modele,
- Mefruşatın büyüklüğüne,
- Fırfırın kaç sıra geçeceğine göre değişir.

Fırfırlar, çift kat veya tek kat olarak çalışılır. Bunlar bir kenardan veya ortadan büzgülü olarak geçirilir. Büzgü yerine kırma pili, pili veya makinada pili yapılabilir.

2.2.4. Kumaş Kombinasyonu ile Yapılan Süsleme

Nevresimlerde aynı türden, farklı desen özelliğindeki kumaşların süsleyici öge olarak konbin olarak kullanılmasıdır. Düz dokulu bir nevresime desenli kumaşla kapak ve bantlar yapılmaktadır. Nevresim, çarşaf, yastık, birbirine uygun desen ve renk özelliği ile bütünlük sağlamalıdır.(Resim 1.4)

UYGULAMA FAALİYETİ

Nevresim takımı süslemesini yapınız.

➢ İşlem Basamakları	➢ Öneriler
➢ Süsleme malzemelerini hazırlayınız. ➢ Süslemede kurdela, Güpür kullanınız. ➢ Kurdelayı nevresim, yastık en ölçüsünün 2 katı olarak alınız. ➢ Güpürü nevresim ve yastığın en ölçüsü kadar alınız.	 **Resim 2.6** ➢ Kurdela kumaşın içindeki renklerden seçebilirsiniz.
➢ Nevresim üst kenarını 50cm den ütüleyerek iz yapınız.	 **Resim 2.7** ➢ İşaretin kaymamasına dikkat ediniz.

➢ Kurdelayı nevresimdeki işaret üzerinde pililer yaparak tutturunuz. ➢ Pilileri 4cm aralıklarla katlayınız.	 **Resim 2.8** ➢ Toplu iğne ile tutturabilirsiniz. ➢ Kurdela üzerinde sabunla da işaretleyebilirsiniz.
➢ Nevresime kurdelayı makinede dikerek tutturunuz.	 **Resim 2.9** ➢ Dikişin başlangıç ve bitişini pekiştiriniz.
➢ Güpürü kurdela üzerine tutturunuz.	 **Resim 2.10** ➢ Dikişin başlangıç ve bitişini pekiştiriniz..

➢ Güpürün desenine uygun olarak 1-1.5cm ara ile ikinci dikişi geçiniz.	 **Resim 2.11** ➢ İkinci dikiş yaparak kurdela ve Güpürün iyi görünmesini ve dayanıklı olmasını sağlayabilirsiniz.
➢ Kurdelayı tutturduktan sonra ütüleyiniz.	 **Resim 2.12** ➢ Kumaştan önce kurdelayı ılık ayarda ütüleyiniz.
➢ Yastık süslemesi için nevresimdeki işlemleri yapınız. ➢ Önce kurdelaya pili yapınız. ➢ Makinede dikerek tutturunuz.	 **Resim 2.13**

➢ Kurdela üzerine Güpürü yerleştiriniz.	 **Resim 2.14** ➢ İkinci dikişi yapmayı unutmayınız.
➢ Yaptığınız süslemenin kalitesini kontrol ediniz.	 **Resim 2.15** ➢ Pili aralıklarını kontrol ediniz..

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki sorulara cevap vererek bu faaliyette kazandığınız bilgi ve becerileri değerlendiriniz. **(D) veya (Y)** işareti koyunuz**.**

1. (…..) Nevresim takımı süslemelerinin dikiş işlemlerinden önce tasarlanmış ve uygulanmış olması gerekir.

2. (…..) Biye, nervür, fırfır nevresim süslemelerinde kullanılmaz.

3. (…..) Hazır gereçlerle süslemede çeşitli dantel, fisto, Güpür dantel, sutaşı, harç, kordela vb. malzemeler kullanılır.

4. (…..) Nevresim takımlarında kenar temizleme ve süsleme amacıyla biyeli dikiş kullanılır.

5. (…..) Nevresim takımı üretiminde dantelleri, harçları veya kurdeleleri tutturmakta ve bunların çevresini süslemekte de zikzak makine dikişleri kullanılır.

6. ……, dikişte kumaşın bir ucundan istenilen yere kadar geçirilen bir ipliğin çekilmesiyle oluşan, kumaşın bolluğunu azaltan sık küçük kıvrımlardır.

7. Nevresimlerde aynı türden, farklı desen özelliğindeki kumaşlar süsleyici öge olarak …… edilerek kullanılmaktadır.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ–3

AMAÇ

- Bu faaliyette verilecek bilgiler doğrultusunda, uygun çalışma ortamı sağlandığında nevresim takımı kesebilecek ve dikebileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Nevresim takımı kesim ve dikiminde kullanılacak olan malzeme, araç ve gereçleri önceden hazırlayınız.

3. NEVRESİM TAKIMI KESİMİ VE DİKİMİ

3.1. Kumaş Hesabı yapma

Üretilen çarşaf, nevresim ve yastık kılıf enleri ve boyları etiketinde veya ambalajında belirtilen değerden en fazla % 1 farklı olabilir. Kumaş kalitesi kumaş hesaplamada da önemlidir. Yapımda kullanılan dokumaya çekmezlik işlemi uygulanıp uygulanmadığına göre dokuma normal ve çekmez olmak üzere iki türe ayrılır. Üretimde kullanacağınız kumaşın bu özelliğine göre çekme payı eklenmelidir.

Kumaş hesabı yaparken;

- Kullanılacak kumaşın çift en oluşuna,
- Fırfır, biye vb. için gerekli ilavelere,
- Nevresim kapama şekline,
- Dikiş paylarının eklenmesine,
- Çekme payı eklenmesine dikkat edilmelidir.

Örnek: Tek kişilik nevresim takımı için kumaş hesaplaması.

160 x 220 Nevresim	160 x 240 Çarsaf	50 x 70 (1 Adet)

Kullanılan kumaş çift en (240cm.) kullanıldığında, nevresimin en ölçüsü kadar kumaş alımı yapılır.

Standart tek kişilik nevresim takımı için 570-590cm. kumaş yeterli olacaktır. Esas alınan standart ölçüye nevresimde çekme payı(5-7cm) + kapama payı(6cm.bir kenar için)+kenarlarda dikiş payını(1cm), çarşaflarda kenar katlama payını(3cm.), yastıklarda ise

kuruvaze katlama payını (25cm.+3)(içe dönme payı), kenar katlama(3cm.) ve kenar dikiş payını(1cm.) eklemek gerekir.

3.2. Nevresim Takımı Kesimi

Nevresim takımı hazırlamada kullanılan kumaşları kesmeden önce, kullanılan kumaşın özelliğine dikkat edilerek bazı işlemleri uygulamak gerekir. Böylece, kullanma sırasında çıkabilecek çekme, sarkma, deforme olma gibi olumsuz sonuçlar, biraz dikkat ve özen göstererek önlenebilir.

- Pamuklu kumaşlar kullanıldığından dolayı, kullanım sürecinde çekme sorunuyla karşılaşmamak için suda bekletmek uygundur.
- Yıkanan nevresimlik kumaşın çok iyi ütülenerek kesime hazırlığı yapılmalıdır.
- Dikim öncesi kullanılacak kumaşın kenarları desen takip ederek veya çizerek düzgün hale getirilmelidir.
- Kumaşın ters yüzeyi üstte olacak şekilde geniş bir masa üzerinde kesim yapılabileceği gibi kumaş kenarı kesim noktasından makasla çıtlatılır ve düz ipliği doğrultusunda yırtılır. Yırtma desenin kaymasını ve kesimde oluşabilecek eğrilikleri engeller.

3.3. Nevresim Takımı Dikimi

Çarşaf katlama payı her kenar için en az 1.5 cm ayarlanır ve dikilir. Nevresim, yastık kenar katlama payı 3+3cm. den ve 1.5+1.5cm.den, yan dikişler ise 1cm.den yapılmaktadır. Yastık kapama payı ölçüsü 25cm. den uygulanmaktadır. Lastikli yatak çarşaflarında kenar katlama payı, elastik şeritlerin katlanan kenarların arasında kalarak dikilmesine imkân sağlayacak şekilde verilmelidir. Nevresim kenarları 1cm.içe girerek düz dikiş ile dikilir, overlok yapılabileceği gibi 5iplik overlok ile de çalışılabilir.

Çarşaf, nevresim ve kılıf dikişlerinde, TS 606'ya uygun pamuk veya TS 8288'e uygun sentetik dikiş ipliği kullanılmalıdır. Kenar dikişleri düzgün olmalı ve cm 'de en az 3- 5 dikiş bulunmalıdır. Nevresim kılıflarda içeride kalan kesilmiş kumaş kenarları, ipliklerin kumaştan çıkmasını önleyecek emniyet dikişi ile sağlamlaştırılmış olmalıdır. Bu dikişlerden sarkan iplik fazlalıkları kesilmelidir. Kenar dikişlerinde, belirtilen özellikleri sağlayan piko dikişlerde kullanılabilir.

3.3.1. Nevresim Takımı Kapama Payı Dikimi

Nevresim kapama paylarında ilik-düğme, fermuar, çıt-çıt kullanılmaktadır. Klasik nevresimlerde en çok ilik düğme ile kapama yapılmaktadır.

Nevresimlerde kullanılan düğmeler yıkama şartlarında kırılma ve şekil bozukluğuna uğramayacak malzemeden yapılmalı ve uygun boyutta olmalıdır. İlikler 1 ende 20 – 25 dikiş adımı olacak şekilde ve dikiş uçları sökülmeyecek biçimde yapılmalıdır. Düğme ve ilikler

birbirine uyumlu olmalıdır. Düğme dikişleri sağlam olarak yapılmalıdır. İki ilik mesafesi en fazla 25 cm olmalıdır.

Nevresim kapama payı dikimi şu şekilde yapılır:

Nevresimin ağız kısmı 3+3cm. den katlanarak dikildikten sonra, üç kenarı da dikilerek kapama patları üst üste getirilir. Kenardan içe doğru 30cm. kadar dikilir. Daha sonra ilik mesafeleri ayarlanır, ilikler açıldıktan sonra düğmeler dikilerek kapama payı işlemi tamamlanır.

UYGULAMA FAALİYETİ-1

Nevresim kesme ve kenarlarını dikme faaliyetini uygulayınız.

- Kullanılan araç ve gereçler: Dikiş ipliği, düğme, mezura, işaret kalemi, dikiş makinesi ve ilik açabilen makine.
- Malzemeler: Nevresim kumaşı, uygun renkte dikiş ipliği, düğme ve diğer dikiş malzemeleri.

Tek kişilik nevresim takımı ölçüleri

160 x 220 Nevresim	160 x 240 Çarsaf	50 x 70cm. 1 Adet yastık

İşlem Basamakları	Öneriler
➢ Çalışmalar için aydınlık ve temiz çalışma ortamı hazırlayınız	➢ Çalışma ortamını ve malzemelerinizi kontrol ediniz.
➢ Kumaş seçimi yapınız.	➢ Zevk ve ihtiyaçlar doğrultusunda seçim yapınız. ➢ Araştırma yaptığınız kumaşlardan nevresim takımı için en uygununu seçebilirsiniz.
➢ Tek kişilik nevresim ölçülerini kontrol ediniz.	➢ 160x 220cm ölçülerini kullanabilirsiniz.
➢ Kumaşı kesime hazırlayınız. ➢ Kenar eğriliğini düzeltiniz. ➢ Önceden yıkayınız. ➢ Ütüleyiniz.	➢ Kumaşı nemli iken ütüleyebilirsiniz.
➢ Kesim ölçüsü; ➢ 220cm boy uzunluğuna; kapama payı iki kenar için 12cm'şer ekleyiniz. ➢ 160 cm en ölçüsüne, 3cm çekme payı ekleyiniz. ➢ Yanlara her iki kenar için 1'er cm dikiş payı ekleyiniz. 165cm den işaretleyiniz.	➢ Kumaşın enini nevresimin boy ölçüsünü ayarlayarak daha ekonomik olabilirsiniz. ➢ Belirlediğiniz standart ölçüye 3-5cm. kadar çekme payı ekleyiniz.
➢ Nevresim kumaşı kesiniz. ➢ Düz ipliği doğrultusunda kumaşı işaretleyerek kesiniz veya kumaş kenarına ölçüyü işaretleyerek yırtabilirsiniz.	➢ Kesim için geniş bir masa kullanınız.

➢ Kapama paylarını hazırlayınız. ➢ Kapama payını 3+3cm kumaşın ters yüzeyine katlayınız. ➢ 1mm. den düz dikiş ile dikiniz ➢ Aynı kapama payı işlemini diğer kenara da uygulayınız.	 **Resim 3.1** ➢ Düzgün dikebilmek için ütü ile iz yaptırabilirsiniz.
➢ Patları üst üste, kumaşın düz yüzünü yüz yüze getiriniz. ➢ Kenardan 1cm. içe girerek üç kenarın yan dikişlerini yapınız. ➢ Kenarlarını dikiniz.	 **Resim 3.2** ➢ Her kenarı baştan sona kadar ayrı ayrı dikerseniz köşe dikişlerinin dayanıklı olmasını sağlayabilirsiniz. ➢ Dikişlerin başlangıç ve bitiş noktalarını sağlamlaştırınız, fazla iplikleri kesiniz.
➢ Kenarlarını overlok dikişi ile temizleyiniz.	 **Resim 3.3** ➢ Motorlu nakış makinesinde sürfile yapabilirsiniz.

UYGULAMA FAALİYETİ-2

Çarşaf kesimi ve dikimi yapınız.

İşlem Basamakları	Öneriler
➢ Çarşaf ölçüsü belirleyiniz. ➢ Tek kişilik çarşaf ölçüsü belirleyiniz.	➢ Standart ölçüleri inceleyiniz..
➢ Kumaşı kesime hazırlayınız.	➢ Nevresimde uyguladığınız kesim öncesi işlemleri uygulayınız..
➢ 160cm en, 240 cm.boy ölçülerini kullanınız. ➢ 160+6=166cm katlama payı ekleyerek çarşaf kumaşını kesiniz.	➢ Kumaşın boyundan genişlik ölçüsü alacağınızı unutmayınız.
➢ 1.5cm.+1.5cm. katlayınız. ➢ 1mm.den makine dikişi ile iki kısa kenarı dikiniz.	➢ Toplu iğne ile tutturunuz.

UYGULAMA FAALİYETİ-3

Bitmiş ölçüsü 50x70cm olanYastık kesimi ve dikimi yapınız.

İşlem Basamakları	Öneriler
➢ Çalışmalar için aydınlık ve temiz çalışma ortamı hazırlayınız.	➢ Çalışma ortamını ve malzemelerinizi kontrol ediniz.
➢ Ölçüleri belirleyiniz. ➢ Standart yastık ölçüsü çalışınız.	➢ Standart ölçüleri inceleyiniz..
➢ Bitmiş ölçü 50x 70cm.olan yastık için kumaş hesaplaması yapınız. ➢ Yastık genişliği: 52cm, uzunluk 174cm ➢ (Yastık uzunluğu (70+70cm), kapama payı 25cm Katlama payı 6cm+3cm)	➢ 240cm.lik çift en kumaşın boyundan 55cm alarak 50x70 cm ebatlarında yastık çalışınız.
➢ İşlemleri kontrol ediniz.	➢ Ölçü ve kumaş hesaplamanızı kesim öncesinde kontrol ediniz.
➢ Kumaşı kesime hazırlayınız. ➢ Kumaş eğrisini düzeltiniz.	➢ Önceden yıkayınız. ➢ Kumaşı nemli iken ütüleyiniz.
➢ Yastığın enini 52 cm. den işaretleyiniz. ➢ Bitmiş ölçülerin üzerine gerekli payları ekleyiniz ve kesiniz. ➢ Yastık kesimi yapınız.	 **Resim 3.4** ➢ Kapama payı vermeyi unutmayınız.

➢ Kısa kenarları katlayınız. ➢ Bir kısa kenarı 3+3cm ölçerek katlayınız, iz yaptırınız. ➢ Diğer kısa kenarı 1.5+1.5cm. den katlayınız. (kuruvaze yapılacak kenar)	 **Resim 3.5** ➢ Kumaşın bu yönünde süsleme tekniği uygulayınız.
➢ İki kısa kenarı düz makine dikişi ile dikiniz. ➢ Süsleme yapılan kenarı 3+3cm den katlayarak dikiniz. ➢ İçte kalacak kenarı 1.5+1.5cm katlayarak dikiniz.	➢ Dikiş ayarını yapınız.
➢ Yastığın üzeri nakış, dantel, fisto veya renkli kumaşlarla süslenmek istenirse bu işlemler yastık kılıfı dikiminden önce uygulayınız.	 **Resim 3.6**

➢ Yastığı 70cm.den katlayınız. ➢ 3cm. den katladığınız kenarı 70cm.den düz yüzünü yüz yüze getiriniz.	 **Resim 3.7** ➢ Kaymaması için toplu iğne ile tutturabilirsiniz.
➢ Kumaşı kuruvaze şeklinde kapatınız. ➢ 25cm.lik kumaşı katladığınız kumaşın üzerine kapatınız. ➢ Toplu iğne ile tutturunuz.	 **Resim 3.8** ➢ Katlanan kenarı iki köşeden ölçerek kontrol ediniz.
➢ Yastığın kuruvaze kapatılan kenardan başlayarak üç kenarı 1cm dikiş payı ile makineleyiniz. ➢ Dikişin başlama ve bitiş noktaları ile kuruvaze katlamanın kenarına sağlamlama dikişi yapınız.	 **Resim 3.9**

➢ Kumaş kenarlarını temizleyiniz.	 **Resim3.10** ➢ Overlok ile kenar temizleme yapınız.
➢ Kalite kontrol yapınız. ➢ Köşelerden ölçüm yaparak 50x70cm ebatlarını kontrol ediniz.	➢ Elinizle dikişleri düzelterek köşelerin sivri olmasını ve net olmasını sağlayınız.

UYGULAMA FAALİYETİ-4

Kapama Payı Dikimi yapınız.

İşlem Basamakları	Öneriler
➢ Çalışmalar için aydınlık ve temiz çalışma ortamı hazırlayınız.	➢ Çalışma ortamını ve malzemelerinizi kontrol ediniz.
➢ Patları üst üste getiriniz. ➢ Her iki kenardan içe 30cm girerek iğneleyiniz.	 **Resim 3.11** ➢ Patları karşılatırarak nevresim kapama paylarının düzgün olmasını sağlayınız.
➢ Kapama payını dikiniz. ➢ Kenardan pat dikişinin üzerinden, 30 cm'lik işarete kadar dikiniz. ➢ 3cm.den pat üzerine dönerek dikiniz.	 **Resim 3.12**

➢ Önce düğme çapını ölçerek ilik uzunluğunu belirleyiniz. ➢ Nevresimin düz yüzünde çalışınız. ➢ Kapama payı üzerinde ilik aralıklarını ölçerek ayarlayınız.Belirlenen ilik noktaları iliğin merkezi olacaktır. ➢ İlik aralığını, pat üzerinde her iki dikiş arasındaki mesafeyi eşitleyerek en az 15cm. en fazla 25cm. den ayarlayınız. ➢ Nevresim kapama payı üzerinde ilikleri ➢ açınız.	 **Resim 3.13** ➢ Düğme ve iliği birbirine uyumlu çalışınız. ➢ İlik veya zikzag nakış makinesinde ilik açınız.
➢ Patları üst üste getirerek karşılaştırınız. ➢ İliğin ortasından alttaki diğer patı toplu iğne ile işaretleyiniz. ➢ Bu işaretleri ilikler arasındaki mesafeyi kontrol ederek alınız. ➢ Belirlediğiniz noktalara düğmeleri dikerek sağlamlaştırınız.	 **Resim 3.14** ➢ Nevresim düğmelerini elde veya makinede dikiniz.
➢ Dikim işlemi bittiğinde ilikleri düğmeleyerek kapama payının düzgün olup olmadığını kontrol ediniz.	➢ Düğme ve ilik tam olarak karşılaşmıyorsa , düğme için belirlenen noktada bir hata olabilir dikkatli olunuz.
➢ Kalite kontrol yapınız.	➢ Dikkatli ve titiz çalışınız. ➢ Dikiş, ilik, düğme dikim kalitesini kontrol ediniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki cümlelerin başında boş bırakılan parantezlere, cümlelerde verilen bilgiler doğru ise D, yanlış ise Y yazınız.

1. (…..) Yapımda kullanılan dokumaya çekmezlik işlemi uygulanıp uygulanmadığına göre dokuma normal ve çekmez olmak üzere iki türe ayrılır.

2. (…..) Kullanılan kumaş çift en (240cm.) kullanıldığında, nevresimin en ölçüsünü kumaş üzerinde boy ölçüsü kabul ederek kumaş alımı yapılır.

3. (…..) Nevresim takım için kumaş çekme payı kumaşın cinsine göre tahminen 1cm eklenir.

4. (…..) Yastık kapama payı ölçüsü 25cm. den uygulanmaktadır.

5. (…..) Kenar dikişleri düzgün olmalı ve cm 'de 1- 2 dikiş bulunmalıdır.

6. (…..) Nevresim kapama paylarında ilik-düğme, fermuar, çıt-çıt kullanılmaktadır.

7. (…..) Klasik nevresimlerde en çok ilik düğme ile kapama yapılmaktadır.

8. **(…..)** İlikler 1 ende 20 – 25 dikiş adımı olacak şekilde yapılmalıdır.

9. (…..) Merkezden merkeze ilik mesafesi en az 25 cm olmalıdır.

10. (…..) Nevresimin ağız kısmı 3+3cm. den katlanarak kapama işlemine hazırlanır.

Aşağıdaki cümleleri dikkatlice okuyarak boş bırakılan yerlere doğru sözcüğü yazınız.

11. …….. kumaşlar kullanıldığından dolayı, kullanım sürecinde çekme sorunuyla karşılaşmamak için suda bekletmek uygundur.

12. Çarşaf kenar katlama payı her kenar için en az …. ayarlanır ve dikilir.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ–4

AMAÇ

Bu faaliyette verilecek bilgiler doğrultusunda, uygun çalışma ortamı sağlandığında nevresim takımının ütülenmesini ve katlanmasını yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Nevresim takımının ütülenmesinde ve katlanmasında kullanılacak olan araç, gereçleri ve ortamı önceden hazırlayınız.

4. NEVRESİM TAKIMI ÜTÜLEME VE KATLAMA

4.1. Nevresim Takımı Ütüleme

Ütüleme, bir tekstil yüzeyinin görünüşünü değiştiren, ona form veren bir işlemdir. Ütüleme sırasında, ütülenecek kumaşa buhar, ısı ve basınç aynı anda etki eder.

Nevresim takımlarının ütülenmesi ile istenmeyen kırışıklıkların giderilmesi, dikişlerin açılması ve parçaların düzleştirilmesi, kumaşa biçim verilmesi ve verilen biçimin sabitleştirilmesi hedeflenmektedir.

İyi bir ütüleme elde etmek için, hangi ölçüde ve ne kadar süre ile buhar, ısı ve basınç verilmesi gerektiği, ütülenecek kumaşın cinsine göre belirlenir. Ayrıca, ütüleme ısısı da doğru belirlenmelidir. Çok yüksek ısı, kumaşın zarar görmesine neden olabilir. Isıya dayanıklılık liften life farklılık gösterir. Örneğin, pamuklar yüksek ısı derecesine dayanırken (yaklaşık 200 derece), kimyasal (sentetik) lifliler bu ısının çok altında bile ütüye yapışabilir. Ayrıca, tekstil ürünlerinin üretimi sırasında ütü donanımı yoğun olarak kullanılmaktadır.

İyi bir ütüleme yapabilmek için kumaş özellikleri iyi bilinmelidir. Kumaşların elde edildikleri liflere göre ütüleme ısısı uygulanır. Ütüleme ısıları aşağıdaki şekilde standartlaştırılmıştır.

Ürünün menşeyi	**Ütüleme ısısı**
Naylon-Perlon	80 Derece
Rayon-İpek	105-120 Derece
İpek- Yün	160 Derece
Pamuk	180 Derece
Keten	210-220 Derece

Fazla ısı uygulandığında kumaş, astar, tela gibi malzemeler yanar, ütüye yapışır, malzeme kullanılamaz duruma gelir. Düşük ısı uygulandığında ise net görüntü elde edilemez.

Ütüleme ortamında doğru aydınlatma yapılmalıdır. Kırışıklıkların gözden kaçmaması için gölgesiz ışık seçilmelidir. Doğrudan gün ışığı imkanı yoksa; floresan ampullerin parlamayan ışığı kullanılmalıdır.

Resim 4.1

4.2. Nevresim Takımı Katlama

Nevresim takımı ütülendikten sonra katlanarak paketlenir, katlama standart olmalıdır. Ürünün katlarken kalite kontrol de yapılır. Satış amaçlı çalışmalarda paketleme önem taşır. Ürünü en iyi şekilde gösteren bir paketleme yapılmalıdır.

Nevresim takımlarının katlanmasında basit farklılıklar vardır. Esas olan nevresim, çarşaf ve yastığın biribirne uygun ölçülerde katlanmış olmasıdır. Nevresim ve yastıkta uygulanan süslemeyi katlarken yok etmemek gerekir. Nevresim katlandıktan sonra çarşaf katlanarak nevresim arasına yerleştirilir. Yastıklar ise en ve boy yönünde katlanır. Farklı şekillerde katlanarak satışa sunulan ürünlere estetik görünüm kazandırılır.

Resim 4.2 Katlanmış ürün

Resim 4.3. Nevresim takımları

UYGULAMA FAALİYETİ

Nevresim takımı ütüleme ve katlama yapınız.

İşlem Basamakları	Öneriler
➢ Çalışmalar için aydınlık ve temiz çalışma ortamı hazırlayınız.	➢ Çalışma ortamını ve malzemelerinizi kontrol ederek hazırlık yapabilirsiniz. ➢ Ütü ve masasını ütüleme için hazırlamalısınız. ➢ Temiz bir ortam hazırlayınız.
➢ Nevresimi düz yüze çeviriniz. ➢ Dikişleri elinizle düzeltiniz.	➢ Dikişleri düzeltirken sarkan iplikleri keserek temizleyebilirsiniz.
➢ Nevresim ve çarşafın kenar dikişlerinden ütülemeye başlayınız. ➢ İlik ve düğme kapama payını itina ile ütüleyiniz. ➢ Yastığın kuruvaze kapamasından başlayarak ütüleme yapınız. ➢ İşleme türünde süslemeler tersinden ütülenir.	 **Resim 4.4** ➢ Ütü ayarı ve temizliğini önceden yapınız.
➢ Nevresim katlayınız. ➢ Nevresimi önce enine ortadan ikikez katlayınız. ➢ Sonra boy uzunluğunda ortalayarak katlayınız. ➢ Bu uzunluğuda üçe katlayınız.	 **Resim 4.5** ➢ Nevresimi geniş bir masa üzerinde kumaş katlarını düzelterek katlayınız. ➢ Paketlenecek ise en ve boy katlamalarını paket torbası ölçülerine göre ayarlayınız.

➢ Çarşafıda nevresim gibi katlayınız.	 **Resim 4.6** **Katladığınız nevresimin arasına veya üzerine yerleştiriniz.**
➢ Yastığı boy uzunluğunda ortadan ikiye aynı yönde iki kez katlayınız. ➢ Yastığı şerit şeklinde nevresim üzerine yerleştirerek uçlarını içe kıvırınız.	 **Resim 4.7.a.** ➢ Farklı katlamalar da yapabilirsiniz. **Resim 4.7.b.**
➢ . Kalite kontrolü katlama sırasında yapabilirsiniz.	➢ Düzenli ve temiz çalışınız

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki cümleleri dikkatlice okuyarak boş bırakılan yerlere doğru sözcüğü yazınız.

1. ……, bir tekstil yüzeyinin görünüşünü değiştiren, ona form veren bir işlemdir.

2. Ürünün katlarken ……. …….. de yapılır.

3. Nevresim takımlarının ütülenmesi ile istenmeyen kırışıklıkların giderilmesi,…… ve parçaların düzleştirilmesi hedeflenmektedir.

4. Nevresim, çarşaf ve yastığın biribirne uygun ……. katlanmış olmalıdır.

5. Nevresim ve yastıkta uygulanan …… katlarken yok etmemek gerekir.

6. İyi bir ütüleme elde etmek için, hangi ölçüde ve ne kadar süre ile buhar, ısı ve basınç verilmesi gerektiği, ütülenecek kumaşın ……. göre belirlenir.

7. Ütüleme ortamında doğru aydınlatma yapılmalıdır. Kırışıklıkların gözden kaçmaması için …..... …… seçilmelidir.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise "Modül Değerlendirme"ye geçiniz.

MODÜL DEĞERLENDİRME

UYGULAMALI TEST

Modülde kazandığınız yeterliği aşağıdaki uygulamayı yaparak değerlendiriniz.
50x70cm ebatlarında klasik yastık dikiniz.
Hazır gereçlerden fisto ile süsleyiniz.

Kullanılacak Araç ve Gereçler:
1. Nevresimlik kumaş
2. Dikiş malzemeleri
3. Fisto

	İşlem Basamakları
1.	Kullanacağınız araç gereçlari temin ediniz. Elinizde bulunan malzemeleri değerlendirebilirsiniz.
2.	Verilen ölçüler üzerinde süsleme tasarımı yapınız.
3.	Gerekli ilaveleri yaparak kumaşı kesiniz.
4.	Katlamaları işaretleyerek, süsleme alanını belirleyiniz.
5.	Süsleme tekniğini uygulayınız.
6.	Kenar katlama ve kuruvaze kapama yapınız.
7.	Kenarlarını dikerek, kenar temizleme yapınız.
8.	Ütüleyiniz ve katlayınız.
9.	Kalite kontrol yapınız.

Değerlendirme Kriterleri	Evet	Hayır
➢ Kullanacağınız araç gereçlari temin ettiniz mi?		
➢ Verilen ölçüler üzerinde süsleme tasarımı yaptınız mı?		
➢ Gerekli ilaveleri yaparak kumaşı kestiniz mi?		
➢ Katlamaları işaretleyerek, süsleme alanını belirlediniz mi?		
➢ Süsleme tekniğini uyguladınız mı?		
➢ Kenar katlama ve kuruvaze kapamayı doğru yaptınız mı?		
➢ Kumaş kenarlarını dikerek, kenar temizleme yaptınız mı?		
➢ Ütüleyerek ve katladınız mı?		
➢ Malzeme ve işlem kalitesini kontrol ettiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki modüle geçmek için öğretmeninize başvurunuz.

CEVAP ANAHTARLARI

ÖĞRENME FAALİYETİ 1'İN CEVAP ANAHTARI

1.	D
2.	D
3.	D
4.	D
5.	Y
6.	D
7.	D
8.	Y
9.	D

ÖĞRENME FAALİYETİ 2'İN CEVAP ANAHTARI

1	D
2	Y
3	D
4	D
5	D
6	Büzgü
7	kombine

ÖĞRENME FAALİYETİ 3'ÜN CEVAP ANAHTARI

1.	D
2.	D
3.	Y
4.	D
5.	Y
6.	D
7.	D
8.	D
9.	Y
10.	D
11.	Pamuklu
12.	1.5 cm

ÖĞRENME FAALİYETİ 4'ÜN CEVAP ANAHTARI

1	Ütüleme
2	kalite kontrol
3	dikişlerin açılması
4	ölçülerde
5	süslemeyi
6	cinsine
7	gölgesiz ışık

KAYNAKÇA

1. YURDEMİ,Ümran. **Ders Notları**,ANKARA, 1977.
2. YURDEMİ,Ümran.**Dekorasyon Ve Mefruşat Hazırlama**,ANKARA, 1992.
3. Halk Eğitim Merkezleri.**Ev Mefruşatı Kurs Programı**
4. **TÜRK DİL KURUMU, Türkçe Sözlük, ANKARA.**
5. gdurur@pamukkdte.edu.tr